

Wypowiedź argumentacyjna

W wypadku wypowiedzi argumentacyjnej masz do czynienia z **tekstami krytycznoliterackimi** (poddają ocenie dane dzieło, zjawisko, proces literacki itd.), **historycznoliterackimi** (omawiają zjawisko, proces w danym momencie dziejowym, czyjąś twórczość itd.) oraz **teoretycznoliterackimi** (omawiają zjawisko występujące na przestrzeni całej literatury).

Co trzeba zrobić?

- zrozumieć podany tekst;
- określić problem zawarty w tekście, a więc odpowiedzieć na pytanie: o czym on jest;
- rozważyć, w jaki sposób autor potraktował problem, trzeba więc ocenić jego rozwiązania i wnioski;
- odwołać się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury;
- stworzyć wypowiedź w stylu rozprawki lub szkicu o przemyślanej budowie, segmentacji i stylu.

Jak to napisać?

WSTĘP:

1. Określić problem, który w tekście porusza autor przytoczonego tekstu.
2. Określić, jaka jest główna myśl autora. Co on robi na przestrzeni całego tekstu?

ROZWINIĘCIE:

3. Dokonać analizy tego, co pisze autor. Wytlumaczyć jego przerośnię, porównania, zabiegi. Np. jeśli (w jednym z tekstów) W. Gombrowicz nazywa H. Sienkiewicza *Homerem drugiej kategorii* należy wytłumaczyć, kim był sam Homer, jaki jest jego dorobek twórczy i co dla tego dorobku jest charakterystyczne. Innymi słowy, Homer tworzył utwory, których bohaterowie są bohaterami tragicznymi oraz – przede wszystkim – uniwersalnymi. Wypadku H. Sienkiewicza postaci są dość uproszczone pod względem psychologicznym.
4. Nawiązać do kontekstu powstania dzieła/autora poddawane krytyce (tu: H. Sienkiewicza). Kiedy? Dlaczego? Po co? – bo przecież ten kontekst pozwala zrozumieć, dlaczego H. Sienkiewicz pisał właśnie w ten sposób.
5. Odwoływać się do tekstu (bardzo ważne), który sam uporządkuje Twoją wypowiedź. To w nim znajdują się tropy, które należy rozpatrzeć.

WNIOSKI:

Zdania zwierające współczesne spojrzenie na omawiany problem. Wnioski z przytoczonych argumentów.

Wypowiedź argumentacyjna musi liczyć **minimum 300 słów**

Interpretacja porównawcza utworów literackich

W wypadku interpretacji porównawczej masz do czynienia z dwoma tekstami literackimi (epika, liryka, dramat). Każdy z tych tekstów ma charakter **autonomiczny**, tzn. że nie trzeba w trakcie analizy odnosić się do całości utworu, z którego pochodzi fragment. Co ważne, porównujesz zawsze teksty należące do tego samego rodzaju literackiego.

Co trzeba zrobić?

- odnaleźć osi łączącej dwa utwory – pamiętaj, że teksty te znalazły się obok siebie nieprzypadkowo. I to jest pierwszy krok do osiągnięcia sukcesu
- ustalić **sensy** obu tekstów,
- ustalić **podobieństwa i różnice**
  - sytuacja komunikacyjna: narracja personalna – 1.osobowa / auktorialna – 3.osobowa; liryka pośrednia / bezpośrednia; monolog / dialog
  - kompozycja oraz funkcje tekstów (informacyjna, ekspresyjna, impresyjna, matatekstowa, poetycka, fatyczna)
  - styl wypowiedzi, środki artystyczne i ich **funkcje**
  - dosłowne i niedosłowne znaczenia utworów, a także ich **tytułów**; innymi słowy zwracamy uwagę na wymiary **metaforyczny, alegoryczny i symboliczny**
  - przynależność **gatunkowa**
  - kreacja świata przedstawionego
- przedstawić **wnioski** płynące z wzajemnego oświetlenia się utworów.

Interpretacja porównawcza powinna przybrać formę wypowiedzi argumentacyjnej przy zachowaniu zasad kompozycji, przestrzeganiu spójności oraz stylistycznej odpowiedniości (tj. używanie wyrażen odpowiednich do tego typu pracy). Praca powinna liczyć minimum **300 słów!**

Jak to napisać?

WSTĘP:

1. **Rozpoznanie wstępne**, czyli pierwsze znaki podobieństw i różnic (temat, przynależność gatunkowa, czas powstania, sytuacja komunikacyjna)
2. **Teza**, czyli „podsumowanie” rozpoznania. Jednym, dwoma zdaniami wyraż ową **oś, nić łączącą oba teksty**.

ROZWINIĘCIE, czyli część argumentacyjna:

3. przedstawienie, **rozwińcie tego**, co jest we wstępie
4. kolejne akapity powinny dotyczyć elementów wymienionych wyżej (trzecia strzałka). W dość **szczegółowy sposób omawiasz te zagadnienia**, np. jeżeli w utworze A mamy do czynienia z liryką bezpośrednią, a w utworze B z liryką pośrednią, to jakie są tego konsekwencje? W utworze A przemyślenia i emocje podmiotu mamy niejako „na tacy”, w utworze B musimy wydzielić je z opisu sytuacji przedstawionej przez podmiot. Dotarcie do wymowy tekstu jest zatem trudniejsze. Co więcej, wskazujesz także, co **świadczy** o danym rodzaju liryki (bepośrednia – czasownik 1. os. lp., pośrednia 2. os. l.mn.). Opis musi być zatem bardzo **wyczerpujący**
5. **niezbędne są konteksty** (np. historyczny, biograficzny, filozoficzny, kulturowy).

ZAKOŃCZENIE:

Wracasz do **tezy**, tzn. potwierdzasz to, co było we wstępie, ale innymi słowami, dodając wnioski z argumentów – najważniejsze „odkrycia”.